

**ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE
2016. GODINE**

Razred ili kategorija natjecanja: **4. razred**

Zaporka

--	--	--	--	--

_____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadatcima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

**U PRVA ČETIRI ZADATKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR.
ZAKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.**

1	
---	--

1. Koji je naselje sjedište Ličko-senjske županije?

- a) Gospić   b) Ogulin   c) Otočac   d) Senj

1	
---	--

2. U kojim su županijama Krčki i Maslenički most?

- a) u Ličko-senjskoj i Zadarskoj županiji   b) u Primorsko-goranskoj i Zadarskoj županiji
c) u Šibensko-kninskoj i Zadarskoj županiji   d) u Splitsko-dalmatinskoj i Zadarskoj županiji

1	
---	--

3. Koja geografska cjelina ima najveće površine crnice?

- a) zapad panonsko-peripanonskog prostora
b) istok panonsko-peripanonskog prostora
c) Lika
d) zaravni u kršu (krške zaravni)

1	
---	--

4. Kako se naziva pojava izbijanja slatke vode na dnu mora?

- a) estavela   b) nakapnica   c) vrelo   d) vrulja

**U SVAKOM OD SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA.
ZAKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2	
---	--

5. Koji su vremenska obilježja karakteristična za utjecaj sibirске anticiklone?

- a) blago vrijeme s kišom   b) kiša i naoblaka   c) moguća magla u kotlinama
d) snijeg i oblačno vrijeme   e) sunčano i toplo vrijeme   f) vedro i hladno vrijeme

2	
---	--

6. Koji se od navedenih naselja nalaze na trasi Lujzijanske ceste?

- a) Brinje   b) Delnice   c) Mrkopalj
d) Ogulin   e) Ravna Gora   f) Skrad

2	
---	--

7. Koje se zavičajne (tradicionalne) regije dijelom ili u cijelosti nalaze u sastavu Zagrebačke županije?

- a) Gornja Podravina   b) Gorski kotar   c) Kordun
d) Međimurje   e) Prigorje   f) Turopolje

2	
---	--

8. Koje od navedenih reljefnih uzvisina ubrajamo u kategoriju dinarskog sredogorja?

- a) Biokovo   b) Moseč   c) Kamešnica
d) Promina   e) Risnjak   f) Velebit

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA POVEŽI DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU. JEDAN SE POJAM IZ DESNOG STUPCA NE MOŽE POVEZATI.

2	
---	--

9. Poveži područje s odgovarajućim podtipom klime.

___ Risnjak (najviši dijelovi)	A) sredozemna klima s vrućim ljetima (Csa)
___ Srijem	B) sredozemna klima s toplim ljetima (Csb)
___ Makarsko primorje	C) umjereno-topla klima s vrućim ljetima (Cfa)
___ najviši dijelovi Hvara	D) umjereno-topla vlažna klima s toplim ljetima (Cfb)
	E) snježno-šumska klima (Df)

2	
---	--

10. Poveži područje s odgovarajućom tipom reljefa.

___ Vukomeričke gorice	A) naplavna ravnica
___ Spačva	B) nabrana planina
___ Učka	C) humlje
___ Žumberačka gora	D) gromadno gorje
	E) lesna zaravan

2	
---	--

11. Poveži tipove tala s odgovarajućim obilježjem.

___ planinska crnica	A) kiselo tlo siromašno hranjivim sastojcima
___ crnica na lesnoj podlozi	B) tlo sredozemnog prostora s manjom količinom humusa
___ podzol	C) tlo koje nastaje isušivanjem močvare
___ antropogeno tlo	D) tlo u najvišoj planinskoj zoni s nešto više humusa
	E) prirodno najplodnije tlo

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU. DVA SE POJMA IZ DESNOG STUPCA NE MOGU POVEZATI.

3	
---	--

12. Poveži rijeke s njihovim obilježjem.

___ Cetina	A) najveći godišnji protok, ali nije iskorištena za proizvodnju el. energije
___ Drava	B) važan hidroenergetski potencijal u ljetnoj polovici godine
___ Krka	C) proizvodnja najviše GWh električne energije godišnje
	D) najstarija hidroelektrana u Hrvatskoj izgrađena je na toj rijeci
	E) ima veće značenje za plovidbu od hidroenergetskog potencijala

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI STUPCE UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA I JEDNOG BROJA NA CRTU ISPRED POJMA U LIJEVOM STUPCU. JEDAN POJAM IZ SREDNJEG I JEDAN IZ DESNOG STUPCA NE MOGU SE POVEZATI.

3	
---	--

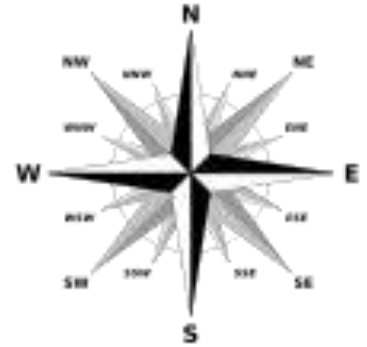
13. Poveži lokalitet s pripadajućim zaštićenim područjem prirode te imenom županije u kojoj se nalazi.

___ Hajdučki i Rožanski kukovi	A) Paklenica	1) Ličko-senjska županija
___ Vražji prolaz	B) Lonjsko polje	2) Karlovačka županija
___ Etno selo Čigoč	C) Sjeverni Velebit	3) Sisačko-moslavačka županija
	D) Zeleni vir	4) Primorsko-goranska županija

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

2

14. Zaokruži na priloženom crtežu stranu svijeta iz koje puše hladan, jak i mahovit vjetar prema Jadranskom moru. Naziv tog vjetra je _____.

**U SLJEDEĆIH PET ZADATAKA DOPUNI REČENICE
UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.**

3

15. Obalno more sastoji se od dviju cjelina. To su _____ more i _____ more. Morsko dno i podzemlje između hrvatskog i talijanskog obalnog mora podijeljeno je „crtom sredine“ na dva _____ pojasa.

2

16. Konavoske stijene, južno od Dubrovnika primjer su strmca ili _____ na našoj obali. Nastale su procesom _____ pod kojim podrazumijevamo razaralačko djelovanje mlata valova.

2

17. Ime najdubljeg prirodnog jezera u Hrvatskoj je _____ jezero, a ime županije u kojoj se nalazi je _____ županija. Ime površinom najvećeg prirodnog jezera u Hrvatskoj je _____ jezero, a prema slanoći ubrajamo ga u _____ jezera.

2

18. Naziv orogeneze koja je započela krajem mezozoika i početkom kenozoika je _____ orogeneza, a ime planinskog sustava u Hrvatskoj koji je izdignut i nabran tom orogenezom je _____ sustav.

2

19. Naziv skupine stijena prema načinu nastanka koje su raširene na više od 95 % površine Hrvatske je _____ stijene, a naziv skupine stijena raširene na 2-3 % površine Hrvatske je _____ stijene.

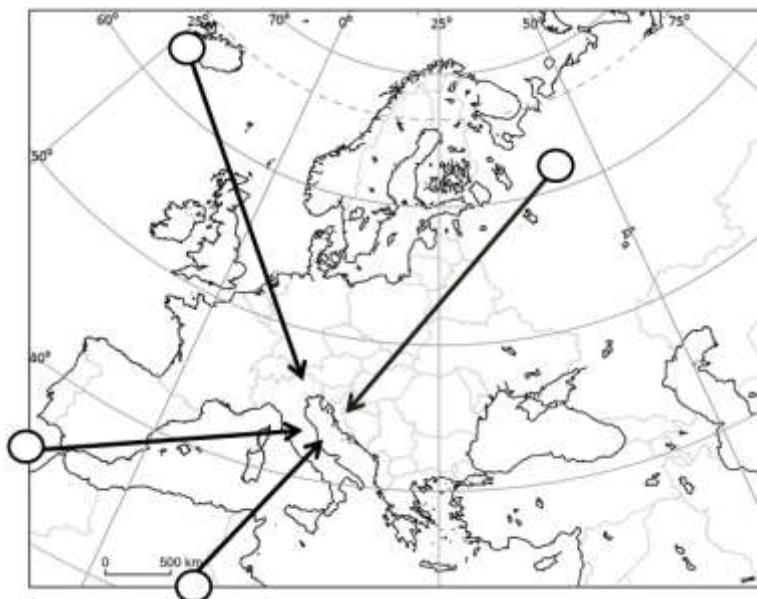
SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE EUROPE.

2

20. Na priloženoj karti pojednostavljeno su prikazane putanje četiriju zračnih masa koje djeluju na klimu Hrvatske:

- A** kontinentska polarna,
- B** maritimna polarna,
- C** kontinentska tropska,
- D** maritimna tropska.

U odgovarajuće kružice koji se nalaze u ishodištu putanja zračnih masa upiši na karti pripadajuće slovo zračne mase koja ljeti u Hrvatsku donosi blatne kiše i pripadajuće slovo zračne mase koja najjači utjecaj ima zimi, donoseći najhladnije vrijeme.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONAJ POJAM KOJI JE TOČAN.

2

21. Vransko jezero na Cresu je **dublje** / **pliće** i površinom **manje** / **veće** od Vranskog jezera nedaleko Biograda. U jezgrama slavonskih gora zastupljene su **sedimentne** / **metamorfne** stijene, a predstavnici tih stijena su **gnajsovi** i **škriljavci** / **vapnenci** i **dolomiti**.

2

22. Najveće amplitude morskih mijena su u **južnom** / **sjevernom** dijelu Jadrana, a sustav morskih struja u Jadranskom moru kruži **u smjeru kazaljke na satu** / **u smjeru suprotnom od kazaljke na satu**. Morski valovi su najveći za vrijeme puhanja **bure** / **juga**. Sjeverozapadni vjetar koji u toplom dijelu godine puše za stabilna anticiklonalna vremena naziva se **tramontana** / **maestral**.

U SLJEDEĆA TRI ZADATKA UPIŠI ODGOVORE NA CRTE.

2

23. Uz imena rijeka upiši pripadaju li porječju Save ili Drave.

- a) Sutla _____ b) Karašica _____
- c) Bosut _____ d) Bednja _____

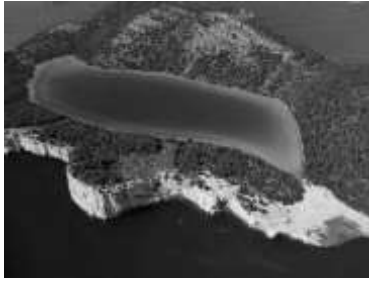
2

24. Na odgovarajuće crte upiši imena rijeka koje dijelovima toka čine granicu prema dvjema susjednim državama i imena tih država.

- a) ime rijeke _____ imena država: _____ i _____
- b) ime rijeke _____ imena država: _____ i _____

3

25. Na crtu ispod svake fotografije upiši ime parka prirode u kojemu je snimljena.

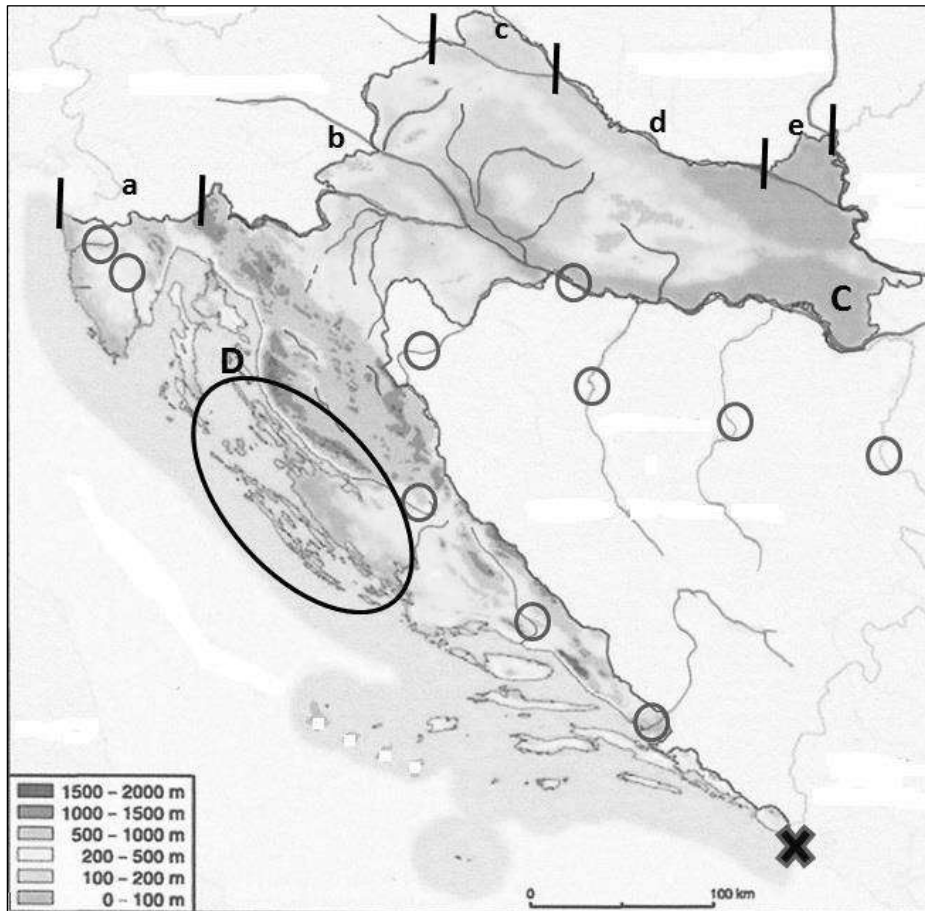

PP _____

PP _____

PP _____

SLJEDEĆIH SEDAM ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE HRVATSKE.

3

26. Ranosrednjovjekovna kneževina Hrvatska iz IX. stoljeća obuhvaćala je primorski i dinarski prostor južno od Kupe i Save. Protezala se na zapadu do istarske rijeke _____ (upiši ime na crtu, a u odgovarajući kružić na karti upiši broj **1**), na istoku do bosanske rijeke _____ (upiši ime na crtu, a u odgovarajući kružić na karti upiši broj **2**) te na jugoistoku do dalmatinske rijeke _____ (upiši ime na crtu, a u odgovarajući kružić na karti broj **3**).

2

27. Nakon Drugoga svjetskoga rata Hrvatskoj je po prvi puta u povijesti priključena pokrajina _____ (upiši ime na crtu, a na kartu unutar pokrajine slovo **A**), a nakon Prvoga svjetskog rata _____ (upiši ime na crtu, a na kartu unutar pokrajine slovo **B**).

2	
---	--

28. Najmlađi segment granice prema Sloveniji na priloženoj je karti označen slovom _____, a najstariji segment granice prema Mađarskoj slovom _____.

1	
---	--

29. Ime rta na kojemu se nalazi najjužnija kopnena točka Republike Hrvatske, označena na priloženoj karti slovom **X**, je rt _____.

1	
---	--

30. Na priloženoj karti elipsom je označen dio hrvatske obale s otocima specifičnoga smjera pružanja. Takav tip obale naziva se _____ tip obale.

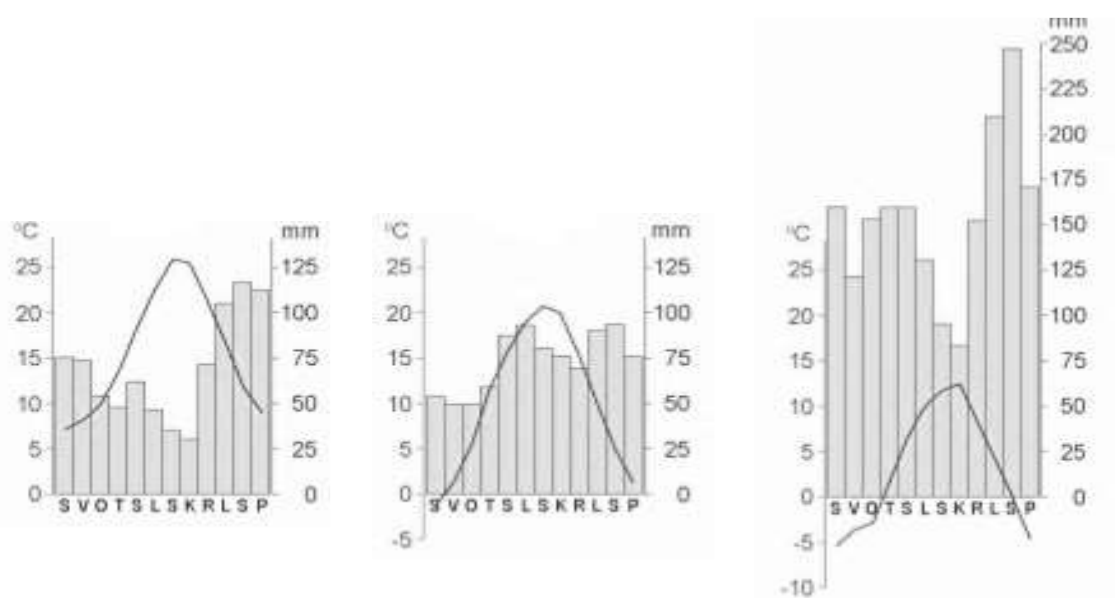
2	
---	--

31. Na priloženoj karti slovom **C** označeno je područje poznato po vrsti „slavonskoga hrasta“ čiji je naziv hrast _____, dok je slovom **D** označena park-šuma na otoku Rabu poznata po vrsti hrasta _____ (upiši naziv).

2	
---	--

32. Na priloženoj karti u površinom dva najveća hrvatska otoka malim slovima upiši prva dva slova njihova imena. Imena tih otoka su _____ i _____.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ KLIMATSKIH DIJAGRAMA.

A _____ **B** _____ **C** _____

3	
---	--

33. Na crte ispod klimatskih dijagrama upiši odgovarajuća imena meteoroloških postaja:
Zavižan, Split, Zagreb.

2	
---	--

34. Najveću godišnju amplitudu temperature zraka ima meteorološka postaja čiji je klimatski dijagram označen slovom _____. Razlika između srednje mjesečne temperature zraka najtoplijeg mjeseca na klimatskom dijagramu **A** i najtoplijeg mjeseca na klimatskom dijagramu **C** je _____ °C.

2	
---	--

35. Prema načinu nastanka, vrste padalina koje značajno utječe na ukupnu godišnju količinu padalina u meteorološkoj postaji **C** nazivaju se _____ padaline, a vrste padalina koje prevladavaju u meteorološkoj postaji **B** nazivaju se _____ padaline.